

SUNDHEDSSTYRELSEN

Dato 18-01-2019

KGE

Sagsnr. 2-1012-551/1

Spørgsmål vedr. dimensionering af tandlægeuddannelsen og organisering mellem tandlæger og tandplejere

Sundheds- og ældreministeriet har den 19. december bestilt et notat hvor følgende spørgsmål skal behandles:

1) Tandlæge-/tandplejermangel

- Er der, eller forventes der at opstå, tandlægemangel pga. dimensionering af tandlægeuddannelsen?
- Er der, eller forventes der at opstå, tandplejermangel pga. dimensionering af tandplejeruddannelsen?
- Kan evt. tandlægemangel tilskrives geografisk fordeling?
- Kan evt. tandplejermangel tilskrives geografisk fordeling?

2) Virksomhedsmæssige (sam)organisering mellem tandlæger og tandplejere

- Antal og geografisk fordeling af tandklinikker, der har tandplejere ansat
- Antal og geografisk fordeling af tandklinikker, der drives af tandlæger og tandplejere i fællesskab
- Antal og geografisk fordeling af tandklinikker, der drives af tandplejere

Sundhedsstyrelsen er netop ved at færdiggøre en ny tandplejeprognose, som forventes offentliggjort i marts 2019. I Sundhedsstyrelsens notat anvendes tal fra den kommende prognose og det skal i den forbindelse bemærkes, at det sidst nye opdaterede år i Sundhedsdatastyrelsens Bevægelsesregister, hvor prognosens data tages fra, er 2015. Desuden er notatet suppleret med en opgørelse fra Sundhedsdatastyrelsen for hver kommune over antallet af ansatte tandlæger og tandplejere i hhv. kommunal tandpleje og privat praksis.

Ad 1) Tandlæge/tandplejermangel.

Er der, eller forventes der at opstå, tandlægemangel pga. dimensionering af tandlægeuddannelsen?

Tal fra Uddannelses- og Forskningsministeriet viser, at der i perioden 2006 til 2017 i gennemsnit blev uddannet 122 tandlæger årligt. Videre er det beskrevet i prognosen, at der i perioden 2006-2015 var et fald i antallet af beskæftigede tandlæger fra 5.257 til 4.740.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har vurderet, at der fremadrettet vil uddannes 126 tandlæger årligt og på baggrund af denne kandidatproduktion, samt tendenser for pensionering mv, er der udarbejdet en fremskrivning for antallet af tandlæger i perioden 2018-2040. Fremskrivningen viser, at antallet af tandlæger kan forventes at falde yderligere frem mod 2030 til 3.905 tandlæger i beskæftigelse. Antallet af tandlæger forventes derefter at stige svagt frem mod 2040 til 4.070.

I forbindelse med udarbejdelse af prognosen har det i Tandplejens Prognose- og Dimensioneringsudvalg været fremhævet, at der opleves problemer med at rekruttere tandlæger i flere dele af landet og særligt uden for de større byer. Desuden har udvalget vurderet, at der fremover vil være et uændret behov for tandlæger samt at der i den nuværende organisering af tandplejen, kun er begrænsede muligheder for yderligere opgaveglidning fra tandlæger til tandplejens øvrige personale. Sammenholdt med det fald, som fremskrivningen viser, kan det forventes, at der i de kommende år vil mangle tandlæger i hele eller dele af landet.

Sundhedsstyrelsen har siden 2010 anbefalet, at kandidatproduktionen for tandlæger blev øget moderat og har siden 2014 konkret anbefalet, at der blev uddannet 130 tandlæger årligt. Uddannelses- og Forskningsministeriet har ansvaret for dimensioneringen af tandlægeuddannelsen og har over for Sundhedsstyrelsen givet udtryk for, at der ikke er ændret væsentligt på dimensioneringen for tandlægeuddannelsen i en længere årrække.

Er der, eller forventes der at opstå, tandplejermangel pga. dimensionering af tandplejeruddannelsen?

I perioden 2006-2017 blev der i gennemsnit uddannet 110 tandplejere og Uddannelses- og Forskningsministeriet har vurderet, at der i årene frem vil uddannes 116 tandplejere årligt. Prognosens tal viser, at i perioden 2006-2015 er antallet af beskæftigede tandplejere steget fra 1.785 til 2.347. Samme stigning ses i tal fra prognosens fremskrivning, som viser, at der i 2040 vil være 3.429 beskæftigede tandplejere, såfremt der ikke ændres på den gældende dimensioneringen. I denne sammenhæng skal det fremhæves, at omkring 20% af tandplejere, i perioden 2006-2015, er beskæftiget uden for tandplejen (fx inden for lægemiddelindustrien, engroshandel med lægemidler, ved sociale foranstaltninger mv.) og lignende tendens blev vist i den forrige tandplejeprogno.

På trods af, at en del af tandplejerne har beskæftigelse uden for tandplejen, har interessenterne i Tandplejens- Prognose og Dimensioneringsudvalg vurderet, at tandplejerne ikke har svært ved at finde beskæftigelse i privat praksis og i kommunal tandpleje. Derudover har de vurderet, at den øgede tandsundhed medfører et øget behov for tandplejernes kompetencer, da en del borgere i fremtiden, udelukkende har behov for forebyggende tandplejeindsatser, der kan udføres af tandplejere. Det forventes derfor, at tandplejere kan løse stadig flere opgaver i den samlede tandpleje og at dette vil øge det fremtidige behov.

Da udbuddet forventes at stige markant, er der ikke udsigt til, at der fremover vil mangle tandplejere. For at opnå balance mellem udbud og efterspørgsel, og dermed ikke få for mange tandplejere, forudsætter det, at der sker en opgaveglidning fra tandlægerne til tandplejerne, således at tandlæger i mindre grad udfører opgaver der selvstændigt kan udføres af tandplejere.

Geografisk fordeling af tandlæger

Tal fra tandplejeprognoisen viser, at der er flest tandlæger beskæftiget i Region Hovedstaden og Region Midtjylland svarende placeringen af de to uddannelsessteder i København og Aarhus. Det er ligeledes i de to regioner, at flest tandlæger er ansat ved hospital samt inden for undervisning, stat mv.

Sundhedsstyrelsen har opgjort den kommunale fordeling af tandlæger, som er ansat i privat praksis og kommunal tandpleje og gennemsnittet for alle de opgjorte kommuner er 1.543 borgere pr. tandlæge. Generel er der stor variation kommunerne imellem og i figur 1 vises de 15 kommuner, der har færrest borgere pr. tandlæge og i figur 2 de 15 kommuner, som har flest borgere pr. tandlæge (Bilag A).

Desuden viser opgørelsen, at der er stor kommunal variation i antallet af borgere over 18 år pr. tandlæge i privat praksis og antallet af borgere generelt er højere pr. privat tandlæge i yder-kommunerne end i de fleste by-kommuner. Dog ses det, at nogle by-kommuner (særligt mindre forstadskommuner til København) har flere borgere pr. tandlæge i privat praksis end yder-kommunerne (figur 3-5, Bilag A).

Samlet set viser opgørelsen, at der er stor variation i tandlægedækningen fra kommune til kommune (figur 1-5, Bilag A).

Geografisk fordeling af tandplejere

Tal fra tandplejeprognosen (2015) viser, at der er flest tandplejere beskæftiget i Region Hovedstaden og Region Midtjylland svarende placeringen af de to uddannelsessteder i København og Aarhus. Det er ligeledes i de to regioner at flest tandplejere er ansat ved hospital samt inden for undervisning, stats mv.

Sundhedsstyrelsen har ligeledes kigget på den kommunales fordeling af tandplejere ansat i privat praksis og kommunale tandpleje. Gennemsnittet for alle de opgjorte kommuner er 2.253 borgere pr. tandplejer. Som for tandlægerne er der variation kommunerne imellem. I figur 6 vises de 15 kommuner, der har færrest borgere pr. tandplejer og i figur 7 ses de kommuner, som har flest borgere pr. tandplejer (Bilag A).

Det varierer, hvor mange tandplejere, der er ansat i kommunal tandpleje og i 32 ud af de 90 kommuner, der er opgjort, er der kun 1 eller 2 tandplejere ansat.

Ad 2) Virksomhedsmæssige (sam)organisering mellem tandlæger og tandplejere

Antal og geografisk fordeling af tandklinikker, der har tandplejere ansat

Tandlægeforeningen har i 2018 indsamlet data vedrørende klinikbemandingen og omkring 45% af landets tandlægeklinikker deltog. Opgørelsen viser stor regional variation i forhold til om en tandlægeklinik har en eller flere tandplejere ansat. Laveste antal fandtes i Region Hovedstaden mens Region Syddanmark havde flest klinikker med tandplejere ansat.

Tabel 1. Tandlægeforeningens opgørelses vedr. klinikbemanding

Region	Klinikker i alt	Klink med en eller flere tandplejere ansat	Procent
Hovedstaden	248	124	50%
Sjælland	101	54	53%
Syddanmark	111	83	75%
Midtjylland	137	100	73%
Nordjylland	65	44	68%

For hele landet viser undersøgelse, at 61% af tandlægeklinikkerne har en eller flere tandplejere ansat. Der er således omkring 40% af tandlægeklinikkerne, der ikke har ansat en tandplejer.

Tandlægeforeningens opgørelse indeholder desuden en kommunal fordeling og her ses det, at mange af kommunerne i Region Hovedstaden har en meget lav andel af tandlægeklinikker med tandplejere ansat. Således var der 8 kommuner (Brøndby, Furesø, Gribskov, Halsnæs, Hvidovre, Ishøj, Lyngby-Tårnbæk og Vallensbæk) hvor andelen var under 40%.

Antal og geografisk fordeling af tandklinikker, der drives af tandlæger og tandplejere i fællesskab

Det har ikke været muligt at finde dækkende data for hvor mange klinikker, der drives (ejes) i fællesskab mellem en tandplejer og en tandlæge. Danske Tandplejer oplyser, at de kender til et enkelt interessentselskab samt at der er tandplejere, som lejer sig ind i klinikker ejet af tandlæger.

Antal og geografisk fordeling af tandklinikker, der drives af tandplejere

I Danmark er der aktuelt 30 klinikker, der ejes af en tandplejer, som er medlem af Danske Tandplejere. Herudover kender Danske Tandplejere til to tandplejere, der driver egen klinik, men som ikke er medlem af foreningen.

Danske Tandplejere oplyser desuden, at der blandt de 30 privatpraktiserende tandplejere er 8, der har en fast tilknyttet tandlæge, der kommer på klinikken en eller flere dage om ugen. Herudover henvises patienterne til tandlæge ved behov. Alle privatpraktiserende tandplejere angiver, at det er kompliceret med samarbejdet med tandlægerne, særligt som følge af den manglende mulighed for at dele journaler.